

KLASİK VE NEO KLASİK DIŞ TİCARET TEORİLERİ

ULUSLARARASI TİCARET TEORİLERİ

ULUSLARARASI TİCARET TEORİLERİNİN KAPSAMI

Ekonomide veya pozitif bilimlerin herhangi bir dalında teorinin ana amacı, ilgili bilim dalının kapsamına giren olayların nedenlerini açıklamak, yani olaylar arasındaki neden-sonuç ilişkisini ortaya koymaktır. Bilimde neden-sonuç ilişkisinin keşfedilmesi, aynı zamanda **olayların önceden tahmin edilebilmesine**, dolayısıyla da **olayların denetim altına alınmasına** olanak sağlar.

Buna göre, **Uluslararası Ticaret Teorilerinin** temel amacı ülkeler arasındaki mal ve hizmet alım/satımlarının nedenlerini açıklamaktır.

Uluslararası Ticaret Teorilerine ilişkin analizleri, aşırı basitleştirici varsayımlar altında ülkelerin birbirleriyle yapmakta oldukları ticaretin temelini, yani dış ticaret kazançlarını, dış ticaretin bileşimini ve göreceli reel fiyat ilişkilerini açıklamaya yönelik bir bilimsel faaliyet alanı olarak tanımlamak olanağı vardır.

ULUSLARARASI TİCARET TEORİLERİ

3

ULUSLARARASI TİCARET TEORİLERİNİN KAPSAMI

Buna göre Uluslararası Ticaret Teorisinin açıklamak zorunda olduğu üç ana soru bulunmaktadır;

1. **Ülkeler neden dış ticaret yaparlar, yani dış ticaretin kapalı ekonomiye göre ülkelere sağladığı yararlar nelerdir?**
2. **Bir ülke dış ticaretinin bileşimi nasıl açıklanabilir; başka bir deyişle bir ülkenin hangi malları ihraç, hangi malları ithal edeceği neye göre belirlenir?**
3. **Dış ticarete göreceli fiyatlar, ya da dış ticaret hadleri nasıl oluşmaktadır.**

Teori, hükümetin bulunmadığı bir ortamda dış ticaretin nedenlerini anlamaya yönelirken, politikada ağırlıklı olarak hükümet müdahaleleri üzerinde durulur.

GELENEKSEL DIŞ TİCARET TEORİLERİ

4

- Geleneksel dış ticaret teorileri, “**mutlak üstünlükler teorisi**” ile “**karşılaştırmalı üstünlükler teorisi**”ni içeren **klasik dış ticaret teorisi** ve “**vazgeçme maliyeti (fırsat maliyeti) teorisi**” ile “**faktör donanımı**” teorisini kapsayan **neo-klasik dış ticaret teorisinden** oluşmaktadır.
- Günümüz uluslararası ticaret koşulları, çok sayıda ülke ve yüzbinlerce malın ticarete konu edildiği karmaşık bir ortamdır. Bu yüzden geleneksel dış ticaret teorileri, teorik analizlerin basit ve kolay anlaşılır olmasını sağlamak amacıyla gerçek dünyadan bazı soyutlamalar (varsayımlar) yapma gereği duymuştur. Bu amaca uygun olarak, aşırı basit ve sınırlayıcı yaklaşımlarla iki ölkeli ve iki mallı standart dış ticaret modelleri kullanmaktadır.

ULUSLARARASI TİCARET TEORİLERİ

5

ULUSLARARASI TİCARET TEORİLERİ

Dış ticaret teorileri, ülkelerin niçin ticaret yaptıklarını, uluslararası ticaretten ne gibi kazançlar sağladıklarını incelemekte, uluslararası mal ve hizmet akımlarının bileşimi ve hacmini öngörmeyi, bunların yurtiçi geliri nasıl etkileyeceğini açıklamayı amaçlamaktadır.

Tüm iktisadi yaklaşımların cevabını aradığı soru;

Zenginliğin kaynağı Nedir?

- Merkantilizmde zenginliğin kaynağı “**Para**”
- Fizyokratlarda zenginliğin kaynağı “**Tarım**”
- Klasik İktisadi Ekol ise zenginliğin kaynağını “önce **emek-değer** kuramıyla daha sonra da **fayda-değer** kuramıyla açıklamaktadır.

ULUSLARARASI TİCARET TEORİLERİ

Merkantilizm

- ❑ 15.–18. yüzyıllar arasında Avrupa’da feodalizmin çözülüp ulus devletlerinin kurulmaya başladığı ticari kapitalizmin geliştiği dönemin adıdır. Bu açıdan, **Merkantilizm yeni ticari kapitalist sınıfın ideolojisini yansıtan bir politik iktisadi sistemdir.**
- ❑ İngiltere, Fransa, İspanya, Portekiz, Belçika, Hollanda, İsveç, Norveç ve Danimarka gibi Batı Avrupa ülkelerin ulusal birliği bu dönemde sağlanmıştır.
- ❑ Merkantilist dönemden önce dünyada yaygın bir dış ticaret olayından bahsetmek güçtür. Bunun belki tek istisnası Orta Çağ’da Uzak Doğu ile Avrupa arasında yapılan ve Türkiye’yi de bir köprü durumuna getiren **İpek Yolu** Ticaretidir.
- ❑ Merkantilizme göre bir ulusun zenginliği sahip olduğu **altın, gümüş vb. değerli madenler**in miktarına bağlıdır. Bunun için dış ticaret politikasının temel amacı, hazinenin altın stokunu artırmaktır.
- ❑ Tarım ve sanayi zenginliği arttırıcı sektörler değildir.

ULUSLARARASI TİCARET TEORİLERİ

Merkantilizm

- Merkantilistler vergilemenin özellikle de gümrük vergilerinin etkileri üzerinde durmaktadırlar. Bu yüzden yoğun **devlet müdahaleciliğine** dayanan bir yaklaşımdır.
- Bir ülkenin altın ve gümüşü yoksa dış ticaret yolu ile altın ve gümüş sağlayarak zengin olabilirler. Bunun için devletin **ihracatı özendirerek** artırması gerekir. Mamul mal ithalinin ise sıkı bir biçimde kısıtlanması öngörülür. Buna karşın, ham maddelerin ithali serbesttir. Bunun anlamı, ülkenin dışarıdan ham madde ithalinin özendirilmesi ve bunların ülkede işlenerek dışarıya mamul madde olarak ihraç edilmesidir.
- Ülkeden değerli maden çıkışına yol açacak olan dış alımı ağır gümrük vergileri ile **sınırlamak gerekir**.
- Merkantilist teoriye göre dünya serveti (altın ve değerli maden stoku) sabittir. Bu nedenle, Merkantilist anlayışta ülkelerin **zenginleşmesi** için diğer bir ülkenin **fakirleşmesi** gerekir.
- Bir ülke diğer bir ülkenin aleyhine çalışırsa zenginleşebilir.
- Bunlar ülkelerarası ticarete bir **uyumu değil** aksine bir **çatışmayı** beraberinde getirir.

ULUSLARARASI TİCARET TEORİLERİ

Merkantilizm

- Merkantilist uygulamaların sonucu olarak, devletler dünya ticareti içindeki paylarını artırabilmek için bir yandan kendi ulusal tüccarlarını koruma önlemleri almakta, diğer taraftan da dünyayı **sömürgeleştirme** eylemlerine yönelmektedirler.
- Merkantilist politikaları izleyen ülkeler denizaşırı toprakları kolonileştirip, kendi burjuvazilerine ticari ayrıcalık sağlamakta, kendi ulusal ticareti ve üretimi için **korumacı dış ticaret politikası** izlemektedir.
- Merkantilizmin iktisadi hedefinin para kazanmak şeklinde anlaşılması ve değerli maden elde edilmesine aşırı önem verilmesi ağır şekilde eleştirilmektedir. **Değerin** asıl nedeninin insan ihtiyaçlarına dayandığı, paranın değer ve üretimin hedefi olmayıp, onun aracı olduğu bütün ayrıntıları ile görülememektedir.

ULUSLARARASI TİCARET TEORİLERİ

Fizyokrasi

- Fizyokratlar, Merkantilistler gibi servetin kaynağını aramakta; ancak onlardan farklı olarak, servetin **mübadeleden değil, üretimden doğduğunu** ileri sürmektedirler.
- Zenginliğin kaynağı para değil tarımdır. **Artık ürün** yaratan tek ürün dalı **tarımdır**.
- Tarım dışında kalan meslekler ve faaliyetler toplum için faydalı uğraşlar olarak kabul edilse bile, tarım gibi verimli ve yaratıcı değildir.
- Fizyokratlar **tarımı ekonomik yaşamın merkezi** durumuna getirmekle yetinmemekte, Merkantilizmin en önemli uğraş saydıkları dış ticareti küçümsemektedirler.
- Fizyokratlara göre tüccarların elde ettiği gelir “**parazit gelir**” olup, net üretimin azalmasına neden olmaktadır.

ULUSLARARASI TİCARET TEORİLERİ

Fizyokrasi

- Fizyokratlar, dış ticarete korumacılığı savunan Merkantilistlerden farklı olarak **serbest ticareti** savunmaktadırlar. Bu, **serbest ticaretin kârlı ve verimli bir alan olması düşüncesine dayanmamaktadır.**
- Fizyokratlar, doğal düzenin, bireylerin özgür hareketleri ile kurulacağına inanmaktadırlar.
- Doğal düzen anlayışını benimseyen Fizyokratlar, bu düzenin sürmesinin özel mülkiyet ile mümkün olabildiğini bu nedenle de **ekonomiye müdahale edilmemesi gerektiğini** savunmaktadırlar.
- Merkantilistlerden farklı olarak özellikle **gümrük vergilerinin kaldırılması gerektiğine** dikkat çekmektedirler.
- Fizyokratlara yöneltilen eleştiri; ticaret burjuvazisinin sanayi burjuvazisine dönüştüğü, Sanayi Devrimi'nin yeşermeye başladığı bir dönemde tarımın önemine vurgu yapmanın pek de gerçekçi görülmemesidir.

KLASİK DIŞ TİCARET TEORİLERİ

Klasik İktisadi Ekol ve Dış Ticaret

- 1750'lerden sonra İngiltere'de filizlenmeye başlayan **Sanayi Devrimi** ve Fransa'da gerçekleşen **politik devrimin** sonucunda tüm sosyal ve ekonomik yapı değişmektedir.
- Klasik Ekonomik Okulun Temel ilkeleri; tam istihdam, Say Kanunu (Mahreçler –piyasa- kanunu olarak da bilinir, **Jean Baptiste Say** tarafından ileri sürülmüőtür, "**Her arz kendi talebini yaratır**") biçiminde açıklanabilir. Yani piyasaya çıkan bir mal, kendi üretim değerine eşit bir talebi vardır), tam rekabet, fiyat mekanizması, görünmez el, özel mülkiyet, girişim özgürlüğü, fayda ve kâr maksimizasyonu peşinde koşan bireyler, ücret ve fiyat esnekliği, yatırım tasarruf eşitliği, küçük ve denk bütçe, paranın yansızlığı ve jandarma devlet anlayışı oluşturmaktadır.
- Devlet ekonomiye müdahale etmemelidir.
- Klasik İktisadi Ekol serbest ticareti savunan dış ticaret kuramları geliőtirmektedir.

KLASİK DIŞ TİCARET TEORİLERİ

Klasik İktisadi Ekol ve Dış Ticaret

Dış Ticareti neyin belirlediği soruna yanıt arayan Klasik Dış Ticaret Teorisi analizlerinde standart **varsayımlar** kullanılmıŐtır;

1. **İki ölkeli** ve **iki mallı** ticaret modelleri kullanılmaktadır. Dünyada yalnızca iki öлке vardır (biri ele alınan öлке diğer onun dıŐındakilerin tümü) ve bu ölkeler aynı iki malı üretirler.
2. **Emek-değer (labor theory of value)** teorisi geçerlidir. (Bir malın maliyeti ve talep koŐullarının bulunmaması durumunda o malın fiyatı onun üretimi için harcana **emek** miktarı ile ölçölür.
3. Mal veya diğer üretim faktörleri ile ilgili tüm piyasalarda **tam rekabet** koşulları vardır.
4. Üretimde **sabit maliyet Őartları** geçerlidir. Bir mal ne kadar fazla üretilirse üretilsin birim başına maliyeter deđiŐmemektedir.
5. Ekonomi **tam istihdam** düzeyinde bulunmaktadır, yani kaynakların atıl (iŐsiz) kalması söz konusu değildir.
6. Üretim faktörleri öлке içinde tam hareketli olmasına karşın, ölkeler arasında tamamen hareketsizdir.
7. Uluslararası ticarete para, nötr olarak kabul edilmekte ve dolayısıyla dış ticaret **malın malla değerimi** Şeklinde olmaktadır. Dolayısıyla fiyat, maliyet gibi kavramlar parasal değer, reel kavramlardır. Yani bir malın fiyatı ya diğer bir mal cinsinden, ya da onun üretiminde kullanılan faktörlerin miktarıyla ölçölür.
8. Modellerde gümrük tarifesi, kotalar ve diğer **dış ticaret kısıtlamalarına yer verilmemektedir.**
9. TaŐıma giderlerinin sıfır olduğu varsayılmaktadır.
10. Teknolojide ve faktör miktarında değeriklik olmamaktadır.
11. Ekonomide zevkler ve teknolojinin değermediği varsayılmaktadır.

KLASİK DIŞ TİCARET TEORİLERİ

Mutlak Üstünlükler Teorisi (The Theory of Absolute Advantages)

- Adam Smith tarafından 1776 yılında yayınladığı ‘**Ulusların Zenginliği (An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations)**’ adlı kitap ile ortaya konmuŐtur.
- Smith’in eleŐtirdiđi Merkantilist politika; dünya kaynaklarının ve servetlerinin deđiŐmez olduğu, bunun da dış ticaret ile artırılamayacağını aÇıklamaktadır. Dolasıyla, Smith’e göre toplam dünya serveti sabit değildir. Dış ticaret, uluslararası uzmanlaşma ve işbölümü doğurarak dünya kaynaklarının verimliliğini artırır. Böylece dünya üretimi ve refahının yükselmesine yol aŐar.
- Bir ulusun zenginliğini, tıpkı bir insanın zenginliği gibi sahip olunan altın miktarına göre lŐmenin yanlıŐ olduğu, böyle yapmakla, para ile zenginliğin birbirine karıŐtırıldıđı iddia edilmektedir.
- **Dış ticaret, ülkenin doğal ekonomik geliŐmesiyle uyum gösteriyorsa yararlıdır.** Ticaretin esas yararı, bir ülkenin fazla ürettiği mallara pazar bulması ve pazarı geniŐleterek iŐbölümünü artırmasıdır.
- Uluslararası ticaretin yönünü, miktarını ve bileşimini hükümetin değil **pazarın zorlaması** gerektiğini savunmaktadır.
- Serbest piyasa koŐullarında, her ulusun hızlı ve verimli olarak üretebileceği bir üründe uzmanlaŐması gerektiğini savunmaktadır.
- Böylelikle lkeler arasındaki dış ticaret her iki ülkenin kendi çabasıyla göreceli olarak daha pahalıya üreteceği malları daha elveriŐli koŐullarda elde etmesine olanak sağlayarak her iki ülke iÇin de önemli bir fırsat özelliği taşımaktadır.
- **Sorun:** Bir lke nasıl öbür ülkeye göre mutlak üstünlüğe sahip olabilir?

KLASİK DIŞ TİCARET TEORİLERİ

14

Mutlak Üstünlükler Teorisi

- Dış ticaret ülkeye yeni pazarların sunulması demektir. Pazarın genişlemesi daha çok işbölümüne yol açmakta, işbölümü de emeğin veremliliğini artırmaktadır.
- Dış ticaret iç piyasadaki üretim fazlasının satılmasına olanak sağlamaktadır. Karşılığında talep eksikliği çekilen mallar satın alınmaktadır.
- Serbest ticaret sayesinde ülkeler **mutlak üstünlüğe sahip oldukları malların üretimine ağırlık vermekte** ve bu malların üretiminde uzmanlaşmaktadırlar. Bu açıdan, hem kaynaklar en verimli alanlarda kullanılmakta hem de tüketiciler en kaliteli malları ucuza almaktadırlar.

	Pamuk	Buğday
İngiltere	50 birim	30 birim
Almanya	20 birim	80 birim

Emek başına
üretim (Bir işçinin
bir günde
üretebildiği
mallar

KLASİK DIŞ TİCARET TEORİLERİ

Mutlak Üstünlükler Teorisi

- Tam uzmanlaşma durumunda dış ticaret her iki ülkenin de refahının artmasına neden olmaktadır.
- Serbest ticaret dünya genelinde kaynakların en verimli olduğu alanlarda kullanmalarına olanak sunduğundan üretim olanakları artmaktadır.
- Smith'e göre iki ülke arasındaki ticaret **mutlak üstünlüğe** dayanmaktadır. Bir ülke bir malı diğer ülkeye göre mutlak olarak daha düşük maliyetle üretiyorsa, o malın üretiminde uzmanlaşmalı ve bu malları ihraç etme karşılığında, mutlak üstünlüğe sahip olmadığı malları dış ülkeden ithal etmelidir.
- Üretimde bu uzmanlaşma dünya üretiminde ticarete katılan ülkelerin paylaşacakları bir artışa yol açmaktadır. Böylece ülkeler eş anlı olarak kazanç elde etmektedir.

KLASİK DIŞ TİCARET TEORİLERİ

Mukayeseli (Karşılaştırmalı) Üstünlükler Teorisi (The Theory of Comparative Advantages)

- David Ricardo 1819 da “**Principles of Political Economy and Taxation**” adlı kitabında Adam Smith’in düşüncelerini bir adım daha ileriye götürmüştür.
- Dış ticarete mutlak maliyetlerin değil, **karşılaştırmalı maliyetlerin** farklı olması koşuluyla uluslararası ticaretten yarar sağlayabilir.
- Ricardo, bir ülkenin her iki malın üretiminde de diğer ülkeye göre mutlak üstünlüğe sahip olması durumunda dahi, karşılıklı yarara dayalı ticaretin yine de söz konusu olabileceğini belirtmektedir.
- Bir malın üretiminde daha az etkin olan ülke, mutlak dezavantajının daha az olduğu malın üretiminde uzmanlaşmalı ve bu malı ihraç etmelidir. Öte yandan, ülke mutlak dezavantajının daha büyük olduğu malı ithal etmelidir.

KLASİK DIŞ TİCARET TEORİLERİ

17

Mukayeseli (Karşılaştırmalı) Üstünlükler Teorisi

	Kumaş	Buğday
İngiltere	80	40
Portekiz	10	20

Emek başına
üretim (Bir işçinin
bir günde
üretebildiği
mallar)

- Dış ticarete başlamakla her iki ülke de kaynaklarını en verimli alana yığarak toplumsal kazancı artırmaktadır. Eğer ülkeler dış ticaret yapmayıp, her iki malı da üretmekte ısrar etse, mallar daha pahalıya mal edilmektedir.
- Karşılaştırmalı üstünlükler, ülkeler arası fiyat farklarına göre belirlenmektedir. Ancak fiyatlar yalnızca üretim maliyetlerine ya da arz koşullarına bağlı olmayıp aynı zamanda **talep faktörüne** de bağlıdır.

KLASİK DIŞ TİCARET TEORİLERİ

Talep Yönlü Dış Ticaret (Reciprocal Demand Law)

John S. Mill ve Alfred Marshall

- John S. Mill tarafından ortaya atılan **karşılıklı talep kanunu**, daha sonra Alfred Marshall tarafından geliştirilen **teklif eğrileri (offer curves)** ile geometrik olarak açıklamaktadır.
- Teklif eğrisi, çeşitli dünya fiyatlarında belirli miktarda ithal malı karşılığında ne miktar ihraç malı teklif edileceğini gösteren eğridir.
- Teklif eğrilerine bakılarak **ihraç miktarı, ithal miktarı** ve **uluslararası fiyat oranı** belirlenmektedir.
- Teklif eğrisi analizinin amacı, iki ölkeli model yardımıyla uluslararası ticaret dengesini sağlayan fiyat oranını ya da diğer adıyla **ticaret hadlerinin** belirlenmesidir.

KLASİK DIŞ TİCARET TEORİLERİ

19

Talep Yönlü Dış Ticaret (Reciprocal Demand Law) John S. Mill ve Alfred Marshall

- Dış ticarete oluőan fiyat, **karşılıklı talep** kanunu tarafından belirlenmektedir.
- **Karşılıklı talep**, bir birim yabancı mal karşılığında teklif edilen ulusal mal arzına eőittir.
- Karşılıklı talep kanununa göre oluőan **uluslararası fiyat**, her iki ülkenin de ticaret dengesini sağlayacak şekilde belirlenmektedir.
- Bir mal ne kadar ucuza imal edilirse edilsin talep olmadığı sürece ithal edilemeyecektir.
- **Uluslararası alanda fiyat, ülkelerin birbirlerinin mallarına olan talepleri tarafından belirlenmektedir.** Bir ülkenin ihrac malları arzı, onun ithal mallarına olan talebini göstermektedir.

NEO-KLASİK DIŞ TİCARET TEORİLERİ

Vazgeçme (Fırsat) Maliyet Teorisi (Opportunity Cost)- Gottfried

Klasik dış ticaret teorisi, emek değer teorisine dayanması ve emeği homojen bir üretim faktörü olarak ele alması yönünden eleştirilere uğramıştır. Neo-klasiklere göre, gerçek yaşamda üretimde emek dışında, **sermaye, doğal kaynaklar ve girişimci gibi diğer üretim faktörleri** de yer almakta ve emek klasik iktisatçıların varsaydıkları gibi homojen değil heterojen bir özellik taşımaktadır.

Vazgeçme (fırsat) maliyeti teorisine göre, bir malın vazgeçme maliyeti söz konusu malın üretimini bir birim artırmak için gerekli olan kaynakları serbest bırakmak üzere diğer bir malın üretiminden vazgeçilmesi gereken miktara eşit olmaktadır. Dolayısı ile bu teoride kaynakların **tam istihdam düzeyinde** olduğu varsayılmaktadır. Bir malın üretimini artırmak için gerekli kaynakları sağlamak üzere diğer malların üretimi kısmak, tam istihdam koşullarına özgü bir durumdur. Yani diğer endüstrilerde üretimin kısılması nedeniyle serbest kalan kaynaklar, üretimi artırılması istenen endüstride istihdam edilebilir.

NEO-KLASİK DIŞ TİCARET TEORİLERİ

21

Vazgeçme (Fırsat) Maliyet Teorisi

Vazgeçme maliyeti teorisi; Türkiye ve İsviçre'nin saat ve tekstil ürettiklerini varsayan hipotetik bir örnek yardımıyla açıklanabilir.

Ulusal paralarla iç fiyatlar

Ülke \ Ürün	Saat	Tekstil	Emek başına üretim (Bir işçinin bir günde üretebildiği mallar)
Türkiye	30 TL	5 TL	
İsviçre	60 CHF	30 CHF	

Karşılaştırma yapabilmek için, öncelikle her iki ülkenin nispi fiyatları hesaplanmakta daha sonra Türkiye ve İsviçre'deki nispi fiyatlar birbirleri ile karşılaştırılmaktadır.

Türkiye : 1 birim saat=6 birim tekstil

İsviçre : 1 birim saat =2 birim tekstil

Türkiye 1 birim saat üretmek için, tekstil üretiminde kullanılan kaynakların 6 katı gerekirken, İsviçre'de ise 2 katı kaynağa gereksinim duyulmaktadır. Diğer bir ifade ile, saatin vazgeçme maliyeti Türkiye'de 6 birim tekstil iken İsviçre'de ise 2 birim tekstil olmaktadır. Dolayısıyla, Türkiye 'de tekstil, İsviçre'de saat **karşılaştırmalı üstünlüğe** sahip mallar olduğu için Türkiye tekstil, İsviçre ise saat üzerine uzmanlaşmalıdır.

NEO-KLASİK DIŞ TİCARET TEORİLERİ

22

Heckscher –Ohlin Kuramı/Faktör Donanımı Teorisi (The Theory of Factor Proportions)

- Bir ÷lke en fazla sahip olduğu üretim faktörünü göreceli olarak yoğun bir biçimde kullanan malları ihraç, en az sahip olduğu üretim faktörleriyle üretilen malları ithal ederse dış ticarete başarı sağlayacaktır.
- Ülkeler arasında farklı maliyetler ortaya çıkmasının temel nedeni, o ÷lke içinde faktörlerin birbirine olan göreceli **kıtlığı** veya **bolluğu**dur. Her iki ÷lkenin farklı faktör donanımına sahip olması dış ticaretin temel nedenini oluşturmaktadır.
- Türkiye üretim faktörlerinden emeğe, Almanya ise sermayeye sahiptir. Tekstilin emek yoğun, otomotivin sermaye yoğun bir sektör olduğunu düşünürsek bu teoriye göre Türkiye tekstil, Almanya ise otomotivde mukayeseli üstünlüğe sahip olacaktır.

ULUSLARARASI TİCARET TEORİLERİ

Uluslararası Faktör Fiyatları Eşitliği Teorisi

- Bu teoriye göre her ülke bol olarak sahip olduğu faktörü yoğun olarak kullanılan malların üretiminde uzmanlaşacaktır. Türkiye üretim faktörlerinden emeğe, Almanya ise sermayeye sahiptir. Türkiye, mukayeseli üstünlüğe sahip olduğu tekstil üretiminde yoğunlaşırken, emek talebi hızla artacak, ancak sermaye talebi sınırlı kalacaktır. Çünkü tekstilin üretim fonksiyonunda göreceli olarak daha fazla emek bulunmaktadır. Emek faktörüne yönelik talep artışı, ülkede emek fiyatlarını artırırken, sermayeye yönelik talebin olmaması nedeniyle sermaye fiyatı göreceli olarak düşecektir.
- Ülkeler arasında faktör fiyatlarında var olan farklılıkların da serbest ticaret ile yok edileceğini öngörmektedir.
- Gerçek hayatta hükümet müdahaleleri, üretim fonksiyonlarının ülkelerdeki farklılığı ve üretim faktörlerinin homojen olmaması gibi nedenlerle dış ticaretin ülkeler arasında faktör fiyatlarını eşitlemediği gözlenmektedir.